

DEN SOCIALE VEJ

Lærerguide til 9. årgang Fællesskaber og forventningspres

Anbefalinger

Praktisk

- Overvej klassens bordopstilling ift. gulvplads til øvelser.
- Print materiale til alle klasser → efterlad materialet hængende i klassen efter forløb.

Inden opstart af forløb

- Lærernes rolle: er at gennemføre forløbet i egne klasser, vigtigt at der er to lærere/pædagoger, og at forløbet gennemgås i teamet før opstart i klasser.
- Facilitering: vigtigt at tale om de forskellige tilgange, så dem der skal gennemføre, ved hvordan der faciliteres cirkler, tjek ind og tjek ud el.lign.
 - Klassens konfliktniveau & problematikker. → fokuser indhold og øvelserne til den enkelte klasse.

Under forløbet

- Forløbet skal foregå henover minimum 2 lektioner, men kan laves yderligere efter behov.
- Hold strukturen, og hold det kort
- Indsæt luftere eller brainbreaks efter behov

Efter forløb

- Hjælp med at forbedre forløbet ved at indgive en kort evaluering – benyt QR-koden:

Powerpoint præsentation til undervisning

Til forløbet *“Fællesskaber og forventningspres”* er udarbejdet en PowerPoint præsentation til undervisningen. Denne lærerguide følger pp-præsentationen slavisk og beskriver indholdet til hvert slide og hver øvelse. Det er derfor vigtigt, at lærerguiden og pp-præsentationen (PDF) begge er grundigt gennemgået af lærere/pædagoger som skal undervise, inden forløbet påbegyndes.

Til lærere og pædagoger

Gennem forløbet *Fællesskab og forventningspres* arbejder eleverne på 9. årgang med egen rolle i fællesskaber. Herunder hvordan de indgår hensigtsmæssigt i fællesskaber samt hvordan de kan sige fra og sætte grænser i fællesskaber. Forløbet tager udgangspunkt i aktuelle emner fra Ungeprofilundersøgelse. I den forbindelse er **seksuel sundhed** udvalgt til at danne ramme for dette skoleårs forløb. Aktiviteterne til forløbet tager derfor udgangspunkt i materiale fra Sex & Samfund samt fra Det Kriminalpræventive Råd.

Materialet som forløbets aktiviteter tager udgangspunkt i kan du finde mere om via følgende links:

- "Billeder" – Sex & Samfund
<https://www.underviserportal.dk/grundskole/materialer/opgave/1149-billeder>
- "Hvad er personlige grænser?" – Sex & Samfund
<https://www.underviserportal.dk/grundskole/materialer/opgave/823-graenser>
- "Undervisningsmateriale om ulovlig billeddeling" – Det Kriminalpræventive Råd
<https://dkr.dk/it/ulovlig-billeddeling>

**Materialet fra Sex & Samfund kræver log in for at kunne tilgås, hvilket nemt kan laves på hjemmesiden.*

Hvorfor skal vi have fokus på seksuel sundhed – herunder grænser og billeddeling?

Det er vigtigt at have fokus på billeddeling, da unge bruger en stor del af deres liv på nettet. Det er her en central del af deres sociale liv udspiller sig. De streamer, gamer, og sender billeder og videoer – desværre også intime billeder eller videoer der er delt uden samtykke (DKR <https://dkr.dk/it/ulovlig-billeddeling>).

Ungeprofilundersøgelsen **KÆMPE OBS SKAL HAVE DE NYE TAL IND – dem der er der ny er fra 2021 viser, at**

- 2,4 % af eleverne i 7.-9. klasse angiver at have delt et seksuelt billede af andre uden samtykke indenfor det sidste år.

- 5,1 % af eleverne angiver, at andre har delt et seksuelt billede af dem uden samtykke indenfor det sidste år.
- 10 % af eleverne angiver, at de indenfor det sidste år har modtaget et seksuelt billede af andre, delt uden samtykke.

Selvom det langt fra er normen at dele seksuelle billeder uden samtykke, peger tallene på, at en stor del af de unge i folkeskolens udskoling har haft billeddeling inden på livet – enten fordi de selv har modtaget, delt eller fået delt billeder uden samtykke – eller fordi de kender nogle, der har.

Det kan være ekstremt grænseoverskridende og have vidtrækkende konsekvenser på både kort og langt sigt at få delt et billede eller en video af sig selv.

(DKR <https://dkr.dk/it/deling-af-billeder/>).

Forløbet *Fællesskaber og forventningspres*

Forberedelse

- Have læst ”Hvorfor skal vi have fokus på seksuel sundhed”
- Print arbejdsarket ”grænser”
- Medbring talepind cirkelspørgsmål
- Medbring elefantsnot

** Det anbefales at laminere alt materiale. Hvis I ønsker at have materialet hængende i klassen, skal der printes tre udgaver. Materialet kan således gemmes til samme forløb året efter.*

INTRODUKTION TIL FORLØB

Form

Eleverne sidder på egne pladser.

- Skriv dagsordenen op på whiteboard eller tavle.
- Beskriv kort hvad forløbet handler om.
 - Fortæl eleverne, at I taler om seksuel sundhed i form af grænser og billeddeling. Emnerne I skal arbejde med i dag, er udvalgt på baggrund af Ungeprofilundersøgelsen 2024.
- Gennemgå dagsorden, som det fremgår af PowerPoint.
 - Husk at 'tjekke af' når I har gennemført et punkt.

TJEK IND OG HYGGE SPØRGSMÅL

Form

Eleverne sidder i på egne pladser.

Giv eleverne mulighed for at tjekke ind i bordgruppe eller med sidemakker, inden de tjekker ind i plenum.

Tjek ind

**Start med dig selv, og giv derefter ordet videre til en elev som sender denne videre til eleven ved siden af sig.*

Tjek ind på en skala fra 1-5 - Hvordan har din morgen/frikvarter/dag været?

Handling

Eleverne deles ind i grupper af 4-5 i hver.

HVAD ER EN PERSONLIGE GRÆNSER?

Form

Eleverne sidder på egne pladser.

Handling

Arbejdsarket "Hvad er en personlig grænse?" fremgår af slidens i PP, men der kan med fordel også deles et ark ud til hver gruppe.

Introduktion del 1

Fortæl eleverne, at I nu skal arbejde med grænser. I skal begynde med at finde ud af lidt mere om, hvad en grænse er. Tal med eleverne om citaterne på arbejdsarket, kan også ses i slide.

- Hvad siger de unge om personlige grænser?
- Hvad siger de unge, om hvordan man får det, når nogen har overskredet ens grænse?
- Hvad siger de unge om at respektere andres grænser?

Spørg herefter eleverne

- Hvad tænker du på når du hører ordet grænser?

Giv eleverne tid til at reflekterer over spørgsmålet, mens arbejdsarket "grænser" deles ud i klassen.

Introduktion del 2

Herefter får eleverne 5 minutter til at skrive det ned, som de kommer til at tænke på, når de hører ordet grænser.

Eleverne skal nu i deres bordgrupper/grupper af 4 kort fortælle hinanden hvad de kom til at tænkte på og sammen blive enige om to bud på, hvad en grænse kan være.

Grupperne præsenterer hver deres to bud for resten af klassen.

Elevernes bud kan med fordel skrives op på tavlen, så budene kan være inspiration til næste aktivitet.

Handling

Bed eleverne om at sætte sig i en cirkel på deres stole.

CIRKEL OM GRÆNSER

Form

Eleverne sidder i en cirkel på stole.

Brug talepind til at sende rundt i cirklen.

På baggrund af gruppearbejdet om grænser og elevernes bud på hvad en grænse kan være, skal klassen nu i en cirkel tale mere om hvordan eleverne forstår grænser og hvad der er en grænse for dem.

Begynd med at gennemgå den øvelse eleverne lige har lavet og de refleksioner de gjorde sig der.

**Når spørgsmålene i cirklen besvares, så start selv med at svare på spørgsmålet, og giv derefter ordet videre til en elev som sender denne videre til eleven ved siden af sig i cirklen. Spørg en elev hvilken vej talepinden skal sendes rundt i cirklen.*

Spørgsmål til cirkel:

- Hvordan forstår du ved en personlig grænse?
- Hvad er en personlig grænsen for dig?
- Hvordan kan du på en god måde gøre opmærksom på at nogen overskrider ens personlig grænse?
- Hvordan ved man, hvor andres grænser går?
- Hvordan respekterer man bedst andres grænser?
- Hvordan kan man på en god måde udfordre sine egne grænser?

Handling

Bed eleverne finde tilbage på egne pladser.

KUNSTEN AT SÆTTE GRÆNSER

Form

Eleverne sidder på egne pladser.

Opsamling på øvelse og cirkel om grænser

At sætte grænser handler om at etablere og kommunikere ens personlige grænser og præferencer. For mange kan det være svært at sætte grænser, men det er nødvendigt i alle relationer mellem mennesker, og vi gør det faktisk hele tiden. Vi sætter grænser, når vi siger nej til at tage med til en fest en fredag aften, fordi vi ikke har lyst. Vi gør det når vi slukker telefonen, for at gå offline. Vi gør det når vi trækker hånden frem, når nogen lægger an til et kram. Og vi gør det når vi beder om tid til at tænke over en beslutning, førend vi træffer den.

Pointe: I løbet af vores liv vil vi opleve at vi overskrider grænser, at vi udvider dem, at vi sætter dem og glemmer dem igen, vi vil lære dem bedre at kende, og indimellem vil vi opdage, at de har forandret sig.

BILLEDELING BLANDT 9. KLASSES ELEVER

Form

Eleverne sidder på egne pladser.

Introduktion del 1

Fortæl eleverne, at det nu skal handle om billeder online, og billeder som sendes i beskeder. Måske har eleverne hørt om sager i medierne, hvor billeder og videoer er blevet delt ulovligt. Mange af de unge der deler billeder og videoer, ved måske godt at, det er ”dårlig stil”, men ikke alle ved, at det også er ulovligt. Det er vigtigt, at man kender reglerne for deling af billeder. Både for at respektere andre og deres grænser, for at passe på sig selv og ens egne grænser, og for ikke at begå noget ulovligt, som kan skade andre.

Ungeprofilundersøgelsen KÆMPE OBS SKAL HAVE DE NYE TAL IND – dem der er der ny er fra 2021 viser, at

- 2,4 % af eleverne i 7.-9. klasse angiver at have delt et seksuelt billede af andre uden samtykke indenfor det sidste år. Det svarer til cirka 1 ud af 40. – Spørgsmål 1
- 5,1 % af eleverne angiver, at andre har delt et seksuelt billede af dem uden samtykke indenfor det sidste år. Det svarer til cirka 1 ud af 20. – Spørgsmål 2
- 10 % af eleverne angiver, at de indenfor det sidste år har modtaget et seksuelt billede af andre, delt uden samtykke. Det svarer til 1 ud af 10. – Spørgsmål 3

Introduktion del 2

Hvordan ser det ud i Holbæk Kommune?

Ungeprofilundersøgelsen fra 2024 viser at x % af 9. classes eleverne i Holbæk Kommune har delt et seksuelt billede eller video af andre uden samtykke. Tallet for Holbæk Kommune er højre/lavere end for landsplan.

Selvom det langt fra er normen at dele seksuelle billeder uden samtykke, peger tallene på, at en stor del af de unge i folkeskolens udskoling har haft billeddeling inden på livet – enten fordi de selv har modtaget, delt eller fået delt billeder uden samtykke – eller fordi de kender nogle, der har.

Det kan være ekstremt grænseoverskridende og have vidtrækkende konsekvenser på både kort og langt sigt at få delt et billede eller en video af sig selv.

(DKR <https://dkr.dk/it/deling-af-billeder/>).

BILLEDER?!

Form

Eleverne sidder på egne pladser.

Introduktion del 1

Afspil filmen "Billeder"

Tal efterfølgende med eleverne om:

(Er der tid kan spørgsmålene gennemføres i en cirkel)

- Hvad handlede filmen om?
- Hvornår kan man få lyst til at sende et billede til en anden?
- Hvordan kan man vide, om den man sender et nøgenbillede til, gerne vil have det?
- Hvad kan man gøre, hvis man får sendt et nøgenbillede af sig selv til en, der ikke vil have det?
- Hvad kan man gøre, hvis man modtager et nøgenbillede, man ikke har sagt ja til?
- Hvad betyder samtykke?
- Hvad betyder blufærdighed?
- Hvad betyder det, at et billede er en gave?
- Hvad betyder "privat"?
- Hvad betyder "tillid"?

Handling: Del eleverne ind i de samme grupper af 4-5 igen og fordel dilemmaerne mellem grupperne. Nogle af grupperne vil skulle arbejde med det samme dilemma, da der kun tre dilemmaer.

Introduktion del 2

Form: Arbejdsarket "Billeder!?" fremgår af slidens i PP.

Handling: Del arbejdsarket med et af dilemmaerne på ud til hver gruppe.

Gennemgå dilemmaerne fra arbejdsarket "Billeder?!". Herefter skal eleverne i grupperne reflektere over de tilhørende spørgsmål. Fortæl eleverne at de skal fremlægge deres refleksioner for resten af klassen.

- Herefter fremlægger grupperne deres refleksioner for resten af klassen.

HVOR KAN MAN FÅ HJÆLP?

Form

Eleverne sidder på egne pladser.

- Der findes mange forskellige steder, hvor man søge hjælp, hvis man oplever at få delt billeder eller videoer, eller hvis man bare har haft en ubehagelig oplevelse på nettet. Man kan bl.a. søge gratis og fortrolig rådgivning hos Red Barnets SletDet Rådgivning.
 - **Ungerådgivningen 40 38 48 64**
 - **SletDet Rådgivningen 29 27 01 01**
 - **BørneTelefonen 116 111**

TJEK UD

Form

Hurtig-tjek-ud på egne pladser.

Hurtig-tjek-ud

På højre hånd skal I vise på en skala fra 1-5, hvordan har I det lige nu?

På venstre hånd skal I give en thumbs-up, thumbs lige-ud eller en thumbs-ned i forhold til, om de synes, der er noget, der har været godt i dag.

Handling: Jeg tæller til 3 og på 3, viser i alle sammen jeres hænder.